

Fenntartható urbanizáció?

A 46. Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem és tervezőtábor

A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem évek óta olyan témákkal foglalkozik, amelyek nemcsak a urbanisztikát művelők, hanem az érdeklődő állampolgárok számára is „izgalmasak”. Ebben az évben a Fenntartható urbanizáció? kérdésként feltett téma volt, amely igen elgondolkodtató. A Vaskeresztesen tartott – ma már hagyományosnak mondható – tervezőtábor e témához kapcsolódott tervezési feladatát és megoldását illetően.

Savaria 2013 résztvevői, fotó: Pap Klára

Körmendy Imre, a Nyári Egyetem Tanácsának elnöke bevezetőjében részletesen taglalta a témát, majd a *fenntartható urbanizáció?* kérdésre újabb kérdéseket tett fel: A fenntarthatóság vitatott és sok szempontból lejáratott fogalom, mégis a legtöbb felelősen gondolkodó emberben felmerül a kérdés: merre tart a világ? Mi az emberiség jövője, milyen lesz az épített környezetünk, milyen településeink, urbanizált és rurális térségeink, tájaink? Mit tegyünk ma, hogy a jövő generációk „felnézzenek” ránk?

A választ az előadóktól várta, akik igen széles skálán mozogva, elemezték e témát, további kérdéseket tettek fel, de egyúttal sokféle és érdekes választ adtak.

Ezen írás keretében nincs mód a teljes arzenál bemutatására, a www.sune.hu honlapon az előadások olvashatók. Álljon itt néhány gondolat címszavakban, amelyeket érdemes tovább gondolni.

Modellértékű modernizáció, ez volt a fő mondanivalója Melega Miklós: Éhen Gyula 160 éve című (a „Korszerű város” c. könyv szerzője, Szombathely egykori polgármestere) előadásának. Szombathely 100 év alatt tízszeresére növekedett, a városnövekedés és infrastruktúra egyensúlya biztosított volt.

„Kezdenek rájönni a világban, hogy a történeti városokban a házak is történeteket mesélnek, hogy az identitástudathoz, a genius locihoz a valaha itt élt emberek is hozzátartoznak.” Osskó Judit: A városkép, mint az identitás kialakításának és megőrzésének eszköze című előadásából egy gondolat, de lehetne még számosat idézni.

A fenntarthatóságról Gyene Gyöngyvér és Persányi Miklós más-más megközelítésben beszélt, a gyakorlat és az elmélet oldaláról.

A fenntartható környezetgazdálkodás Kerekes Sándor szerint nehéz kérdés, a gazdasági növekedés „csodaszer”, de nagy kárt is okozhat, a társadalmi válság az igazi probléma. Hamvas Béla idézettel zárta előadását: „Élni szellemi és testi tevékenykedés nélkül vétek....”.

Az Agglomerációk jövője részeként a Budapesti Agglomerációról volt szó, ahol hazánk lakosságának majd' 30%-a él, itt sűrűsödnek mindazok a problémák, amelyek az épített és a termé-

szeti környezet egyensúlyi kérdéseit felvetik. Zábránszkyé Pap Klára moderátorként e témát járta körül.

A városok szétterülése, az „urban sprawl” jelensége Salamin Géza szerint a kereslettel-kínálattal, a gazdasági kérdésekkel is összefügg. Új közösségi koordinációra is szükség van a kérdés megoldásában.

A Budapesti agglomeráció területrendezési tervében a fenntarthatóság érvényesülése – Schuchmann Péter szerint – nehezen követhető nyomon. A települési érdekek érvényesültek az egyeztetések során, nem jött létre igazi konszenzus, az önkormányzatok és az ingatlanfejlesztők érdekellentéte csak kis mértékben oldódott. Véleménye szerint, amíg a társadalom maga nem jön rá a saját felelősségére, csak a felülről szabályozás lehetséges.

A közösségi közlekedés fejlesztéséről, a közlekedési szokások alakulásáról, az egyén szabadsága és a közlekedés „korlátozása” összefüggéseiről beszélt Molnár László. Mai gondok: az időszegénység, a zaklatottság, a harmónia hiány, az elbizonytalanodás, amelyek a közlekedés és a közterek vonatkozásában is érzékelhetők. „A helyi környezet fizikai és szociális rendezetlensége az egész társadalomra kihat”- R. Patman idézettel zárta előadását.

A stratégiai zajtérkép is a fenntarthatóság eszköze, amelyről Berndt Mihály beszélt igen szemléletesen, példákon keresztül.

Éhen Gyula szobor, fotó: Pap Klára

Vaskersztes, szőlőhegyi pince, fotó: Pap Klára

Meggyesi Tamás a „Fenntarthatóság a város és vidékén, a megyében” témához moderátorként a folytonosság fontosságát említette, amely megnyilvánult az egyes előadásokban is.

A tájépítészeti elvek és eszközök az élhető, fenntartható települési táj tervezésében címmel Mezősné Szilágyi Kinga beszélt az emberi létről, amely szorosan kötődik a természethez, továbbá az urbánus táj egyensúlyi kérdéseiről.

Dövényi Zoltán: A város és a víz kapcsolata összefüggésében, az árvíz és belvíz problémáját taglalta. A vizek közelsége évszázadok óta az ember megtelepedésének elsődleges helye, a víz egyidejűleg áldás és végzetes veszély.

A falufejlesztési stratégiák részeként a falvak III. évezredben való fenntarthatóságáról Ónodi Gábor beszélt. Előadása végén példákon keresztül mutatta be a Cultural Village – Európai Kulturális Falu – mozgalmat (www.cultural-village.com), melynek Palkonya is tagja.

A katasztrófák utáni újjáépítés fenntarthatósági szempontjait, tanulságait mutatta be és elemezte Turi Attila. Kiemelte, hogy a Kolontáron és Devecserben, valamint a Felső-Tiszavidéken folyó újjáépítések lényege a közös akarat volt. Különösen igaz ez a vörösiszap katasztrófa sújtotta településekre, ami nem a házak, hanem a közösség építéséről szólt.

A Főépítészek Fóruma keretében kötetlen beszélgetés folyt a fenntarthatóságról, ennek részeként Kutnyánszky László Szombathely fejlesztéseiből mi bizonyult „fenntarthatónak” címmel taglalta a témát. Az est házigazdái Tóth Zoltán és Zábránszky Pap Klára voltak.

A korszerű város jövője témájú szakmai zárónapon kiemelt szerep jutott Savariának, az otthon adó városnak és a település-tervezésnek.

Portschy Tamás moderátori felvezetőjében Szombathely belvárosának problémáit taglalta.

Vaskersztes, szőlőhegyi pince, fotó: Pap Klára

A fenntarthatóság szempontjai a településstervezésben címmel Szabó Árpád foglalta össze, szélesre tárva a kaput a fenntarthatóság fogalmát illetően. Példái a közös akaratról, a közösségépítésről szóltak.

Arnóth Ádám rámutatott a műemlékek újrahasznosítására, mint a fenntarthatóság egyik eszközére, gazdag példákkal illusztrálva.

A fenntarthatóság szempontjából elemezte az elmúlt évtizedek budapesti fejlesztéseit Locsmándi Gábor, következtetéseket levonva.

Kalocsai Péter Éhen Gyula és városa bemutatása zárta a Nyári Egyetem előadásainak sorát.

Zábránszky Pap Klára

okl. építész-mérnök,

okl. városépítési-városgazdasági szakmérnök

A Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem elmúlt 20 évének témái:

1994	Az emberi tényező szerepe a településfejlesztésben
1995	Településközi együttműködés
1996	A hagyomány jövője
1997	Tervezés és politika
1998	A kereskedelem és a város
1999	Érdekek és értékek a határmenti területfejlesztésben
2000	Vidékfejlesztés – településfejlesztés
2001	A megújulás esélyei és problémái a vidéki települések központjában
2002	A globális és lokális
2003	Az átmenet építészete
2004	A magyarországi falvak megújulásának esélyei az EU-ban
2005	Nagyközségek és kisvárosok jelene és jövője
2006	Nagyközségek és kisvárosok környezetkultúrája
2007	Az élhető település és a vidék felzárkóztatása
2008	A történelmi városmagok közterületeinek megújítása
2009	A történelmi települési táj (az integrált településfejlesztés szemléletváltása)
2010	Nevelés és oktatás a településfejlesztésben (szakértelem, párbeszéd, együttműködés)
2011	Határtalan megújulás (a városok kihasználatlan területeinek újrahasznosítása)
2012	Rögtönzés és folytonosság
2013	Fenntartható urbanizáció?